

Jeszcze Polska nie umarła...

Jednym z ciekawszych wątków, który ostatnio zainteresował opinię publiczną, jest przygotowywany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego projekt ustawy w sprawie zmian w polskich symbolach narodowych – hymnie i godle.

Z początkiem polskiej niepodległości, 1 sierpnia 1919 r. nowo powołany Sejm Ustawodawczy przyjął ustawę o godle i barwach Rzeczypospolitej Polskiej, jednak symbole państwowe zdefiniowane zostały szczegółowo dopiero w rozporządzeniu Prezydenta RP z 13 stycznia 1927 r.

Jak to u nas bywa, nie obyło się bez dyskusji, kontrowersji, sprzecznych propozycji... Skoczna melodia Mazurka Dąbrowskiego nie wszystkim przypadła do gustu. Uznawano go za mało poważny, pozbawiony dostojności, nie nadający się na oficjalną pieśń narodową. W ówczesnych dyskusjach i rozważaniach brano pod uwagę teksty i muzykę oddające martyrologię kraju, walczącego z zaborcami latami o wolność i niepodległość Ojczyzny.

Pod uwagę brano w zasadzie trzy utwory – „Rotę”, z nośnym wezwaniem *Nie rzucim ziemi skąd nasz ród!*, „Boże coś Polskę” oraz przejmujący „Chorał” Kornela Ujejskiego *Z kurzem krwi bratniej*. Jednak po wnikliwej analizie, do każdego z nich miano wiele zastrzeżeń. Dla przykładu, utwór „Boże coś Polskę” był przeróbką napisanego przez Alojzego Felińskiego utworu sławiącego cara Rosji, a zarazem polskiego króla, Aleksandra I Romanowa. Z kolei „Chorał”, pełniący pod koniec XIX w. rolę swoistego hymnu, powstał po tragicznej rzezi galicyjskiej, kiedy w 1846 r. chłopcy wymordowali setki rodzin szlacheckich, i nie nadawał się na jednoczący naród hymn. Zdaniem wielu ówczesnych autorytetów, słowa „Roty” także nie pasowały do odrodzonej, niepodległej Polski, mimo że do czasu ostatecznej decyzji Sejmu uznawano ją za hymn państwowy. Ostatecznie, decyzją Sejmu z 27 lutego 1927 r., hymnem został Mazurek Dąbrowskiego w obowiązującej do dziś pięciozwrotkowej wersji.

Jeżeli chodzi o rodowód hymnu, jedno jest pewne – autorem „Pieśni Legionów Polskich we Włoszech” był polityk, żołnierz konfederacji barskiej i uczestnik powstania kościuszkowskiego Józef Wybicki. To on, w lipcu 1797 r. we Włoszech, pod wpływem emocji wywołanej widokiem polskich mundurów i symboli narodowych napisał słowa, które na zawsze związały go z polską historią. Nazwiska twórcy melodii, opartej o motyw polskiego mazurka nie udało się ustalić. Stąd też najczęściej podaje się, że jest to ludowa melodia nieznanego pochodzenia.

Słowa pieśni, bliskie nastrojom żołnierzy – tułaczy, szybko się rozniósł i chętnie śpiewali je legioniści przy obozowych ogniskach. Wkrót-

ce stała się ona pieśnią marszową, defiladową, wykonaną nawet w czasie pożegnalnego wycieczki legionów z gościnnego Reggio Emilia. Tekst podnoszący na duchu zniewolonych Polaków pieśni, nazywanej coraz częściej Mazurkiem Dąbrowskiego, szybko upowszechnił się i śpiewany był, zwłaszcza pierwsza zwrotka – *Jeszcze Polska nie umarła, kiedy my żyjemy* – we wszystkich zaborach, Podnosił na duchu Polaków w Powstaniu Listopadowym, Styczniowym, na barykadach Wiosny Ludów, aż do czasu odzyskania przez Polskę niepodległości i nadania pieśni, przez Sejm, rangi hymnu narodowego.

Obecnie symbole państwowe RP określa art. 28 Konstytucji następująco: 1. Godłem Rzeczypospolitej Polskiej jest wizerunek orla białego w koronie w czerwonym polu. 2. Barwami Rzeczypospolitej Polskiej są kolory biały i czerwony. 3. Hymnem Rzeczypospolitej Polskiej jest Mazurek Dąbrowskiego. 4. Godło, barwy i hymn Rzeczypospolitej Polskiej podlegają ochronie prawnej. 5. Szczegóły dotyczące godła, barw i hymnu określa ustawa.

Zgodnie z tym konstytucyjnym zapisem, mimo że literacki tekst Mazurka, jak i układ zwrotek był niejednokrotnie krytykowany przez historyków i literaturoznawców, poza drobnymi korektami tekstu, poważniejszych zmian nie dokonywano. Ustawa, o której mowa proponuje literacki tekst hymnu RP ze zmianą zaproponowaną przez zespół ekspertów, dotyczącą przestawienia kolejności drugiej i trzeciej zwrotki. Ponadto zawiera nowy zestaw aranżacji muzycznej dla różnych wykonawców, z tym że zezwala na wykonywanie hymnu ze zmianą tonacji w stosunku do oficjalnej wersji muzycznej. Tak więc, po przewidywanym w 2022 roku przyjęciu ustawy, proponowany tekst literacki pierwszych zwrotek Mazurka Dąbrowskiego (nawiązujący do pierwotnego, autorskiego tekstu Wybickiego) wyglądać będzie następująco:

Jeszcze Polska nie zginęła,

Kiedy my żyjemy.

Co nam obca przemoc wzięła,

Szablą odbierzemy.

Marsz, marsz, Dąbrowski,

Z ziemi włoskiej do Polski!

Za twoim przewodem,

Złączym się z narodem.

Jak Czarniecki do Poznania

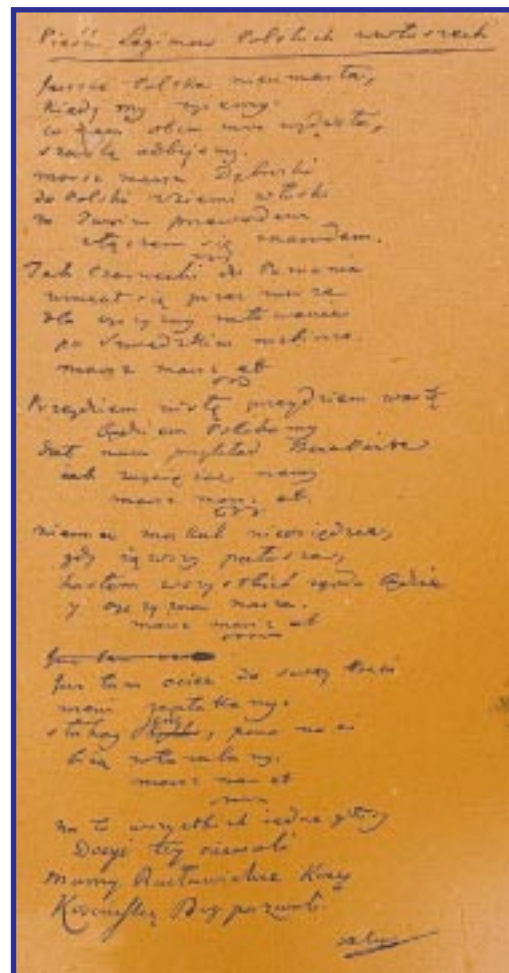
Po szwedzkim zaborze,

Dla Ojczyzny ratowania

Wrócim się przez morze.

Marsz, marsz, Dąbrowski...

Jeżeli chodzi o proponowane zmiany w godle narodowym, to dotyczą one jedynie

zmian kolorystyki – wprowadzenie jednolitego wzorca barw narodowych oraz wzorca orla zgodnych ze współczesnymi technikami graficznymi. Przewiduje się także wprowadzenie pojęcia herbu państwowego Rzeczypospolitej Polskiej i Chorągwi Rzeczypospolitej, a także „kokardy narodowej”.

Opisany powyżej projekt zmian hymnu i godła spotkał się z mieszanymi zdaniem opinii publicznej oraz części specjalistów – historyków, plastyków, heraldyków. Dyskusje trwają nadal, ale znając determinację autorów dokumentu, jeszcze w bieżącym roku, po przyjęciu ustawy przez Sejm, może rozpocząć się jego wdrażanie.

MICHAŁ KALINOWSKI

9. PUŁK STRZELCÓW KONNYCH

Inspiracją do napisania niniejszego artykułu był chwalebny udział 9. Pułku Strzelców Konnych w wojnie obronnej 1939 r. oraz postać wywodzącego się z tej formacji mjr. Ludwika Wolańskiego „Lubicza”, komendanta obwodu AK „Mewa-Kamień” w Mińsku Mazowieckim.

9 Pułk Strzelców Konnych został sformowany w Hrubieszowie 10 października 1921 r. Jego pierwszym dowódcą, p.o. do 25 listopada 1921 r., był mjr kaw. Adam Michalski. Po nim dowództwo objął ppłk/ptk kaw. Franciszek Kaczkowski, były oficer sztabowy 13. Pułku Ułanów Wileńskich i dowódca 23. Pułku Ułanów Grodzieńskich.

W 1924 r. pułk przyjął organizację pułku kawalerii i został włączony do składu XI Brygady Kawalerii w Augustowie, a w 1929 r. podporządkowany dowódcy Brygady Kawalerii „Białystok”, którą w marcu 1937 r. przemianowano na Podlaską Brygadę Kawalerii. Jej dowódcą został gen. bryg. Ludwik Kmicic-Skrzyński.

Oprócz 9. psk, którym w tym czasie dowodził płk Tadeusz Falewicz, w skład Podlaskiej BK wchodził 10. Pułk Ułanów Litewskich, 5. Pułk Ułanów Krechowickich oraz 14. Dywizjon Artylerii Konnej.

14 maja 1936 r. minister Spraw Wojskowych gen. dyw. Tadeusz Kasprzycki nadał pułkowi nazwę: 9. Pułk Strzelców Konnych imienia generała Kazimierza Pułaskiego. Jednocześnie minister zarządził noszenie przez żołnierzy pułku,

na naramiennikach kurtek i płaszczy, inicjałów „K.P.” zamiast dotychczasowego numeru porządkowego „9”.

W ramach planu „Zachód” Podlaska BK została przydzielona do Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Narew”, którą dowodził gen. bryg. Czesław Młot-Fijałkowski. SGO „Narew” wyznaczono następujące zadania: nie przepuścić nieprzyjaciela przez linię Biebrzy i Narwi, osłaniać wschodnie skrzydło armii „Modlin” oraz linię kolejową Grodno-Białystok-Warszawa. Szerokość pasa obrony wynosiła ok. 200 km, a głębokość ok. 70 km. W przededniu wojny naprzeciw odcinka obronnego SGO „Narew” znajdowała się niewielka część sił 3. armii gen. von Kuchlera.

Od 23 sierpnia 1939 r. w poszczególnych jednostkach obowiązywał stan pogotowia bojowego. 26 sierpnia Podlaska BK zaczęła zajmować wyznaczone jej rejon koncentracji. 9. psk otrzymał taki rozkaz dopiero 29 sierpnia.

Już w drugim dniu wojny patrole rozpoznawcze z oddziałów Podlaskiej BK przekroczyły granicę Prus Wschodnich, by po krótkich walkach wycofać się.

Dowódca Podlaskiej BK uzyskał zgodę Naczelnego Do-

wództwa na wypad całością sił na tereny nieprzyjaciela. W nocy z 3 na 4 września Podlaska BK zajęła stanowiska wyjściowe do natarcia, które rozpoczęło się o godz. 4.50. W początkowej fazie przyniosło ono sukces, jednak pod koniec dnia Brygada została zmuszona do odwrotu na skutek silnej kontrakcji Niemców. W walce został ranny m.in. wach. Ludwik Wolański.

9. psk wrócił do Ławska, gdzie pozostał do 5 września. Po otrzymaniu rozkazu o przejściu na południowy brzeg Narwi, następnego dnia Brygada wymaszerowała do wyznaczonego rejonu w Nadborowie koło Śniadowa.

6-8 września 9. psk wraz z SGO „Narew” toczył zacięte walki w okolicach Różana, Łomży i Nowogrodu.

Na wiadomość, że Niemcy przeprowadzają się przez Bug w Broku, podjęto decyzję o uderzeniu na nich. 9 września 9. psk osłaniał akcję Podlaskiej BK. Niestety próba uniemożliwienia Niemcom sforsowania Bugu nie powiodła się. W tej sytuacji 10 września Brygada przeszła na postój w rejon Złotoryja-Zaręby Kościelne.

11 września z Podlaskiej i Suwalskiej BK utworzono zgrupowanie kawalerii pod dowództwem gen. bryg. Zygmunta Podhorskiego. Podlaska BK otrzymała zadanie ochrony natarcia Suwalskiej BK i 18. DP na Zambrów. 9. psk przemieścił się przez Andrzejewo do Przeździecka, gdzie nawiązał walkę z oddziałami motoryzowanymi wro-

plk Falewicz Tadeusz
(d-ca 9 psk w latach 1931-1939)

ga, niszcząc kolumnę trzynastu pojazdów nieprzyjaciela.

Następnego dnia 9. psk powstrzymał skutecznie ataki Niemców na pozycje 18. DP. 13 września, po zacieklej obronie Domanowa, w której poniósł duże straty – ok. 140. poległych i rannych, 9. psk wycofał się w rejon lasów koło Hodyszewa.

15 września gen. Kmicic-Skrzyński wraz z 9. psk dołączył do grupy wojsk SGO „Polesie” gen. Kleeberga.

Po wkroczeniu Rosjan, wysłano delegację do dowódców sowieckich, aby uzyskać od nich zgodę na przejście oddziałów polskich w rejonie Kowla. Sowieci nie stawili się jednak na umówione spotkanie.

W tej sytuacji gen. Kleeberg zmienił plan marszu SGO „Polesie” z kierunku ku granicy z Rumunią na kierunek ku broniącej się Warszawie. 28 września, po kapitulacji Warszawy, podjął decyzję o wyruszeniu zwartą siłą bojową na zachód.

4 października 9. psk dotarł do miejsca postoju we wsi Wróblina Stara. Około godz. 9.00 5 października Niemcy przypuścili szturm na pozycje pułku. Walki trwały cały dzień, przynosząc pułkowi duże straty, ale do wieczora wszystkie ataki wroga zostały odparte.

1938 r.

W WOJNIE OBRONNEJ 1939 ROKU

O zmroku, zgodnie z otrzymanymi rozkazami, pułk zaczął się wycofywać do miejscowości Krzywda.

W nocy z 5 na 6 października pułk Tadeusz Falewicz zameldował się u gen. Kleeberga w leśniczówce Lipiny, gdzie dowiedział się o poddaniu się Niemcom.

Jeden z żołnierzy pułku wspominał tę noc: *Dramatyczna noc z 5 na 6 października. Nikt nie śpi... otrzymujemy odręczne zaświadczenia podpisane ręką płk. Falewicza... Wszyscy podchorążowie otrzymali jednobrzmiące teksty: „Zaświadczam, że NN jest oficerem 9 psk”. Dzięki temu wszyscy następnie zawędro-*

przeogromnym w sercu, ale z tą wiarą, że jeszcze po nią wyciągniemy twarde dłonie. Składaliśmy broń, ale hańbę tę usprawiedliwiały słowa naszego dowódcy. Jeszcze nie zginęła, póki my żyjemy!

Jeden z dowódców niemieckich wspominał: *Kiedy rankiem 6 października Polacy pojawili się na uprzednio ustalonych miejscach składania broni, byliśmy niepomiernie zaskoczeni nie kończącym się potokiem żołnierzy polskich, a zwłaszcza ich wzorową, żołnierską postawą.*

Część żołnierzy 9. psk Niemcy zwolnili do domu, a pozostałych umieścili w obozach jenieckich na ziemiach

wojny musieliśmy się bez przezwyciężyć czy przedzierać, to jednak Podlaska Brygada i 9 pułk strzelców konnych były nadal tymi samymi jednostkami zarówno 1 IX i 5 X... wciąż tak samo zdyscyplinowani... Nie było... wypadku, aby kto krytykował przełożonych... Odwrotnie, zachowaliśmy dla nich wszyscy istniejący do dziś szacunek i uznanie nie tylko dlatego, że znaliśmy ich dobrze z okresów ćwiczeń i manewrów w czasie pokoju, ale dlatego przede wszystkim, że w czasie walki i działań wojennych nie raz i nie dwa widzieliśmy ich wśród nas i pierwszej linii placówek straży przedniej czy na czele maszerującej czy walczącej jednostki.

Po zakończeniu walk wrześniowych wielu żołnierzy 9. psk, którzy uniknęli niewoli, znalazło się w konspiracji. Działali głównie w rejonie Grajewo.

Na ziemi grajewskiej został utworzony 9. konspiracyjny spieszony pułk strzelców konnych Armii Krajowej jako obwód nr 4 „Dzik-Grajewo” Okręgu Białostockiego AK. Na jego czele stanął były żołnierz 9. psk rtm. Władysław Konopko ps. „Grom”.

8 września 1944 r., na Czerwonym Bagnie pod Osowcem, w ramach akcji „Burza”, pułk stoczył całodniową walkę z przeważającymi siłami niemieckimi, w której poległ rtm. W. Konopko. Była to największa bitwa partyzancka na Białostocczyźnie. Zakończyła się zwycięstwem Polaków, którzy stracili w walce ok. 100. partyzantów (Niemcy ok. 1400 żołnierzy).

Po bitwie pułk przeszedł linię frontu – ranni partyzanci trafili do sowieckich szpitali, pozostałych rozbrojono i przewieziono do Białegostoku, gdzie formowano jednostki wchodzące w skład 1. Armii WP. W ten sposób, 15 września 1944 r., zakończył się szlak bojowy 9. Pułku Strzelców Konnych.

Na zakończenie wspomnę jeszcze o wach. Ludwiku Wolańskim, który jako komendant obwodu AK w Mińsku Mazowieckim przywiózł, w październiku 1940 r., z rejonu Kocka do

Mińska Mazowieckiego wykazy miejsc postoju i plany marszrut pułku w kampanii wrześniowej. Opracowanie wach. Wolańskiego pt. „Działalność 9 pułku strzelców konnych” wnosi wiele cennych informacji do historii pułku.

14 grudnia 1944 r., w Katuszynie, Wolański został, w wyniku obławy zorganizowanej przez NKWD i polski UB, postrzelony i wywieziony w nieznanym kierunku. Ślad po nim zaginął.

W opracowaniu artykułu korzystałem m.in. z zeszytu nr 95 (1999 r.) serii wydawniczej „Zarys historii wojennej pułków polskich w kampanii wrześniowej” – Zbigniew Gnat-Wieteska „9 pułk strzelców konnych im. gen. Kazimierza Pułaskiego” oraz rękopisu pozostawionego mi przez śp. płk. dr. Stanisława Całkę.

W Centralnym Archiwum Wojskowym w Rembertowie znajduje się 14 ksiąg z rozkazami dziennymi dowódców 9. psk (pierwszy tom dotyczy 1926 r., ostatni 1938 r.). Inne dokumenty uległy zniszczeniu we wrześniu 1939 r.

FRANCISZEK ZWIERZYŃSKI

Grajewo. Pomnik 9 psk.

waliśmy do oficerskich obozów jeńców, a więc do oflagów, a nie do stalagów.

6 października, w leśniczówce Lipiny, odbyła się odprawa oficerów. Wobec faktu, że jedyną zdolność bojową zachowała tylko część Podlaskiej BK, w tym 9. psk, gen. Kleeberg odrzucił sugestię podjęcia próby przebiecia się przez okraj. Nie chcąc posyłać żołnierzy na pewną śmierć, podpisał kapitulację.

9. psk wraz z całą Podlaską BK składał broń w Gutowie. Ppor. rez. 9. psk Czesław Hake odnotował w swoim pamiętniku: *Plakaliśmy wszyscy, gdy nadszedł straszny, gorszy od śmierci rozkaz złożenia broni... Składaliśmy broń z bólem*

polskich, a później na terenie Rzeszy, gdzie trafiali jako darmowa siła robocza do bauerów lub do fabryk. Tych, którzy trafili do niewoli sowieckiej wywieziono na Syberię.

Wzięci do niewoli polscy oficerowie zginęli w Katyniu i Charkowie. Zamordowano ponad 20 oficerów, którzy służyli w barwach 9. psk.

Jerzy Tymiński we wspomnieniach o udziale pułku w walkach wrześniowych („Ten wrzesień trwał sześć lat – wspomnienia z lat 1939-1946”) napisał: *...my jako szwadron czy pułk nie czuliśmy się pokonani. Chociaż walczyliśmy z przewagą techniczną Niemców od pierwszych dni września, chociaż od piątego dnia*

O TYM WARTO WIEDZIEĆ

Programy Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych dla środowiska kombatanckiego z czasów II wojny światowej w 2022 r

Od 1 stycznia 2022 r. Urząd do Spraw Kombatantów i OR będzie realizował **Program dofinansowania zakupu aparatów słuchowych** oraz **Program dofinansowania leczenia uzdrowiskowego dla kombatantów oraz ofiar represji, osób deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, żołnierzy zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianych w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych, cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych.**

Programy mają służyć poprawieniu jakości życia ich adresatów, zwiększeniu dostęp-

ności aparatów słuchowych oraz leczenia uzdrowiskowego, a także mają zapobiegać wykluczeniu zdrowotnemu i społecznemu środowiska kombatanckiego. Poniżej oba programy opisane szczegółowo.

Pomoc pieniężna na zakup aparatu słuchowego/aparatów słuchowych przyznawana jest decyzją szefa UdsKiOR na wniosek osoby uprawnionej.

1. Osobami uprawnionymi do korzystania z Programu są kombatanci oraz ofiary represji, o których mowa w ustawie z 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, osoby deportowane

do pracy przymusowej oraz osadzone w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, o których mowa w ustawie z 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, żołnierze zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudniani w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych, o których mowa w ustawie z 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamienio-

Warunki uczestnictwa w Programie

Faktura VAT	Faktura pro forma
Spełnienie kryterium dochodowego: a) dla osoby prowadzącej samodzielne gospodarstwo domowe – dochód netto nie przekracza kwoty stanowiącej równowartość 320% najniższej emerytury ogłaszanej przez prezesa ZUS (od 1 marca 2021 r. 4 002,82 zł). b) dla osoby prowadzącej wspólne gospodarstwo domowe – dochód netto nie przekracza kwoty stanowiącej równowartość 250% najniższej emerytury ogłaszanej przez prezesa ZUS (od 1 marca 2021 r. 3 127,20 zł). c) dla osoby całkowicie niezdolnej do pracy i do samodzielnej egzystencji lub pobierającej rentę inwalidy wojennego lub wojskowego prowadzącej wspólne gospodarstwo domowe – równowartość 380% najniższej emerytury ogłaszanej przez prezesa ZUS na osobę (od 1 marca 2021 r. 4 753,34 zł).	
Konieczność złożenia wniosku o przyznanie pomocy pieniężnej (wzory wniosków do pobrania na stronie Urzędu ds. Kombatantów i OR)	
Konieczność załączenia do wniosku: a) faktury VAT uwzględniającej dofinansowanie z NFZ, PFRON, PCPR, OPS lub innych źródeł wystawionej w terminie do 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy w ramach Programu, b) dokument potwierdzający wysokość dochodu wnioskodawcy/rodziny wnioskodawcy wystawiony w terminie do 3 miesięcy przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy w ramach Programu. Termin 3 miesięcy nie dotyczy dokumentów potwierdzających aktualną wysokość świadczeń o charakterze stałym, takich jak: emerytura, zasiłek stały itp., c) orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji w przypadku, gdy wnioskodawca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy i do samodzielnej egzystencji.	Konieczność załączenia do wniosku: a) aktualnej kopii zlecenia na zaopatrzenie w aparat słuchowy/aparaty słuchowe potwierdzonej przez Narodowy Fundusz Zdrowia, b) faktury pro forma lub kosztorysu uwzględniającego dofinansowanie z NFZ, PFRON, PCPR, OPS lub innych źródeł wystawionych w terminie do 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy w ramach Programu, c) dokument potwierdzający wysokość dochodu wnioskodawcy/rodziny wnioskodawcy wystawiony w terminie do 3 miesięcy przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy w ramach Programu. Termin 3 miesięcy nie dotyczy dokumentów potwierdzających aktualną wysokość świadczeń o charakterze stałym, takich jak: emerytura, zasiłek stały itp., d) orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji w przypadku, gdy wnioskodawca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy i do samodzielnej egzystencji.
Faktura VAT powinna być wystawiona na nazwisko wnioskodawcy. Dofinansowanie przyznawane jest w wysokości do 100% różnicy pomiędzy ceną całkowitą aparatu słuchowego/aparatów słuchowych a dofinansowaniem z NFZ, PFRON, PCPR, OPS lub innych źródeł, ale nie więcej niż 5.000 zł brutto za jeden aparat.	Faktura pro forma powinna być wystawiona na nazwisko wnioskodawcy. Dofinansowanie przyznawane jest w wysokości do 100% różnicy pomiędzy ceną całkowitą aparatu słuchowego /aparatów słuchowych a dofinansowaniem z NFZ, PFRON, PCPR, OPS lub innych źródeł, ale nie więcej niż 5.000 zł brutto za jeden aparat.
Przy ustalaniu wysokości przyznanego dofinansowania będzie uwzględniana pomoc udzielona przez Szefa Urzędu na zasadach ogólnych na ten sam cel (zakup aparatu/aparatów słuchowych) w latach 2017-2021 r. O tę kwotę będzie pomniejszana wysokość dofinansowania przyznanego na podstawie Programu na 2022 r.	Przy ustalaniu wysokości przyznanego dofinansowania będzie uwzględniana pomoc udzielona przez Szefa Urzędu na zasadach ogólnych na ten sam cel (zakup aparatu/aparatów słuchowych) w latach 2017-2021 r. O tę kwotę będzie pomniejszana wysokość dofinansowania przyznanego na podstawie Programu na 2022 r.
Przyznana pomoc pieniężna przekazywana będzie wnioskodawcy, który wcześniej dokonał zakupu aparatu/aparatów i poniósł koszty na wskazany przez niego rachunek bankowy.	Przyznana pomoc pieniężna przekazywana będzie na rachunek bankowy sklepu, który będzie realizował zlecenie na zaopatrzenie – wg faktury pro forma.
Dofinansowanie w ramach Programu na 2022 r. nie może być przyznane dla osób, które skorzystały z Programu w latach 2017-2021 r. lub Programu dofinansowania zakupu aparatów słuchowych dla działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych z powodów politycznych realizowanego w latach 2020-2021.	Dofinansowanie w ramach Programu na 2021 r. nie może być przyznane dla osób, które skorzystały z Programu w latach 2017-2021 r. lub Programu dofinansowania zakupu aparatów słuchowych dla działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych z powodów politycznych realizowanego w latach 2020-2021.

mach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych, cywilne niewidome ofiary działań wojennych, o których mowa w ustawie z 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych.

2. Pomoc może być przyznana na dofinansowanie zakupu jednorazowo maksymalnie dwóch aparatów słuchowych – w przypadku niedosłuchu obustronnego (po jednym aparacie na każde ucho).

3. Program będzie trwał do 31 grudnia 2022 r. (decyduje data wpływu wniosku do Urzędu) bądź do wyczerpania środków przeznaczonych na jego realizację, jeśli nastąpi to wcześniej.

Pomoc pieniężna na leczenie uzdrowskowe w 2022 roku

Zasady Programu leczenia uzdrowskowego dla kombatantów, ofiar represji, osób deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, żołnierzy zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianych w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych oraz cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych, obowiązujące od 1 stycznia 2022 r.:

1. Pomoc pieniężna na leczenie uzdrowskowe przyznawana jest decyzją szefa UdsKiOR na wniosek osób uprawnionych (wniosek do pobrania na stronie Urzędu).

2. Dostępność i wysokość pomocy pieniężnej jest uzależniona od sytuacji materialnej wnioskodawcy, długości i kosztu planowanego leczenia, a w szczególności od wysokości środków budżetowych, jakimi dysponuje Urząd.

3. Do wniosku o przyznanie pomocy pieniężnej na leczenie uzdrowskowe należy w szczególności dołączyć:

a. dokumentację potwierdzającą sytuację materialną wnioskodawcy/rodziny wnioskodawcy. Dochód wnioskodawcy/rodziny wnioskodawcy może być również ustalony na podstawie dokumentacji znajdującej się już w Urzędzie, jeśli jest ona aktualna, tzn. została wystawiona w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące od daty złożenia wniosku o przyznanie pomocy w ra-

mach Programu. Termin 3 miesięcy nie dotyczy dokumentów potwierdzających aktualną wysokość świadczenia o charakterze stałym, takich jak: emerytura, zasiłek stały itp.;

b. zaświadczenie lekarskie potwierdzające wskazanie do podjęcia leczenia uzdrowskowego lub skierowanie na leczenie uzdrowskowe wg wzoru stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie kierowania na leczenie uzdrowskowe albo rehabilitację uzdrowskową, wystawione w trakcie roku kalendarzowego, w którym składany jest wniosek o dofinansowanie leczenia uzdrowskowego;

c. wystawiony na imię i nazwisko wnioskodawcy kosztorys, fakturę pro forma albo potwierdzenie dokonania rezerwacji wystawione przez placówkę, która będzie realizować leczenie uzdrowskowe, przy czym przedłożony dokument powinien określać jego koszt (z wyodrębnieniem kosztu pobytu wnioskodawcy i ew. opiekuna), termin oraz dane, w tym nr rachunku bankowego, placówki realizującej leczenie.

4. Kompletny wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej w ramach programu powinien zostać złożony nie później niż 30 dni przed planowanym terminem leczenia. W przypadku niedochowania tego terminu, wniosek może nie zostać załatwiony w terminie pozwalającym na przekazanie środków do placówki realizującej leczenie w wyznaczonym terminie.

5. Pomoc pieniężna udzielana na leczenie uzdrowskowe przyznawana jest wyłącznie na koszty pobytu wraz z wyżywieniem oraz koszty leczenia, w szczególności na: posiłki i noclegi, zabiegi, opiekę lekarską i pielęgniarską. Koszty uboczne związane z pobytem w placówce realizującej leczenie uzdrowskowe, tj. koszty dojazdu, opłata za parking, wypożyczenie TV, opłata klimatyczna itp. pokrywa wnioskodawca.

6. Pomoc pieniężna w ramach Programu może być przyznana wyłącznie na standardowe świadczenie proponowane przez placówkę realizującą leczenie uzdrowskowe. Nie może być przyznana na świadczenie o podwyższonym standardzie (typu LUX, SPA itp.) z zastrzeżeniem wyjątku opisanego w pkt 7 poniżej.

7. Pomoc pieniężna może być przyznana na świadczenie proponowane przez placówkę

realizującą leczenie uzdrowskowe w standardzie podwyższonym tylko w sytuacji, gdy podwyższony standard oznacza dostosowanie pomieszczeń do potrzeb osoby niepełnosprawnej, przy czym potrzeby te muszą być udokumentowane przez wnioskodawcę przy pomocy stosownej dokumentacji medycznej potwierdzającej obniżoną sprawność ruchową, np. orzeczenie o niepełnosprawności.

8. Pomoc pieniężna na leczenie uzdrowskowe może być przyznana jeżeli:

a. dochód samotnie gospodarującej osoby uprawnionej nie przekracza kwoty odpowiadającej 320% najniższej emerytury,

b. dochód na osobę w rodzinie osoby uprawnionej nie przekracza kwoty odpowiadającej 250% najniższej emerytury.

c. dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 350% najniższej emerytury, w przypadku gdy wnioskodawca pobiera rentę inwalidy wojennego lub wojskowego albo jest osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji.

9. Pomoc pieniężna na leczenie uzdrowskowe może być przyznana tylko osobie uprawnionej – posiadającej potwierdzony status dla kombatanta, ofiary represji, osoby deportowanej do pracy przymusowej oraz osadzonej w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, żołnierza zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianych w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych oraz cywilnej niewidomej ofiary działań wojennych. Wysokość pomocy pieniężnej udzielanej przez szefa UdsKiOR na leczenie uzdrowskowe jest ustalana z uwzględnieniem okoliczności konkretnej sprawy oraz z zastosowaniem ustalonych w poniższej tabeli parametrów dotyczących poziomu uzyskiwanego dochodu wnioskodawcy, długości planowanego leczenia uzdrowskowego oraz maksymalnych kwot dofinansowania, a także wysokości dostępnego budżetu.

10. Jeżeli koszt planowanego leczenia uzdrowskowego wnioskodawcy jest wyższy niż wynikający z powyższej tabeli, pomoc pie-

Długość planowanego leczenia uzdrowskowego	Maksymalna wysokość pomocy pieniężnej (kwoty brutto)	
	dla osoby uprawnionej samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 290% najniższej emerytury	dla osoby uprawnionej samotnie gospodarującej, której dochód przekracza kwotę 290% najniższej emerytury, ale nie przekracza kwoty 320% najniższej emerytury
	dla osoby uprawnionej, której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 220% najniższej emerytury	dla osoby uprawnionej, której dochód na osobę w rodzinie przekracza kwotę 220% najniższej emerytury, ale nie przekracza kwoty 250% najniższej emerytury
	dla osoby uprawnionej będącej osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, której dochód nie przekracza kwoty 350%	dla osoby uprawnionej będącej osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, której dochód przekracza kwotę 350%, ale nie przekracza kwoty 380%
do 7 dni	do 4.000,00 zł	do 3.000,00 zł
do 14 dni	do 4.500,00 zł	do 3.500,00 zł
do 21 dni	do 5.000,00 zł	do 4.000,00 zł

Informator dla osób ubiegających się o przyznanie uprawnień kombatanckich z tytułu przebywania w obozie przejściowym w Pruszkowie.

Gdzie dostanę formularz wniosku o przyznanie uprawnień kombatanckich?

Osoby zainteresowane uzyskaniem uprawnień kombatanckich, które były wywiezione do obozu przejściowego w Pruszkowie powinny wypełnić i podpisać formularz wniosku o przyznanie uprawnień kombatanckich oraz przesłać go do Urzędu do Spraw Kombatanatów i OR albo złożyć w Punkcie Informacyjnym Urzędu.

Formularz wniosku można pobrać ze strony internetowej Urzędu www.kombatanci.gov.pl z zakładki uprawnienia/formularze. Jest on także dostępny w Punkcie Informacyjnym Urzędu.

Co powinienem załączyć do wniosku?

Do wniosku trzeba załączyć życiorys, w którym należy jak najbardziej szczegółowo opisać okoliczności związane z pobytem w obozie przejściowym w Pruszkowie oraz okres bezpośrednio poprzedzający przewiezienie do obozu i losy wnioskodawcy po opuszczeniu obozu.

Do wniosku należy także załączyć dowody potwierdzające przebywanie w obozie przejściowym w Pruszkowie. Mogą nimi być dokumenty, publikacje oraz oświadczenia świadków tamtych wydarzeń.

Gdzie znajdę dokumenty potwierdzające pobyt w obozie przejściowym w Pruszkowie?

Dokumenty prezentujące wojenne losy wnioskodawców i ich rodziców mogą znajdować się w zasobach Instytutu Pamięci Narodowej, a także w zasobach centralnych i lokalnych archiwów państwowych, np. Archiwum Akt Nowych.

Informacje dotyczące wysiedlenia mogą znajdować się również w Archiwum Państwowym m.st. Warszawy oraz archiwum państwowym właściwym dla miejsca, do którego osoba wnioskująca o przyznanie uprawnień kombatanckich została wysiedlona po pobycie w obozie w Pruszkowie.

Osoby, które przed ogłoszeniem Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 18 września 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie miejsc odosobnienia, w których były osadzone osoby narodowości polskiej lub obywateli polscy innych narodowości składały oświadczenia i dokumenty w Muzeum Duląg 121 mogą je dołączyć do wniosku o przyznanie uprawnień kombatanckich.

Co może być dowodem w sprawie o potwierdzenie uprawnień kombatanckich?

Fakt wysiedlenia w czasie wojny i pobytu w obozie przejściowym w Pruszkowie może być udowodniony m.in. przy pomocy ankiet i kart osobowych kierowanych przez wnioskodawców lub

ich rodziców (w przypadku dzieci przebywających w obozie przejściowym w Pruszkowie) do Powiatowego Biura Dowodów Osobistych. Były one sporządzone po wojnie przy ubieganiu się o wydanie pierwszego dowodu osobistego. Podane w tych ankietach i kartach osobowych informacje dotyczące wysiedlenia w 1944 r. oraz dalszych losów wojennych mogą mieć istotne znaczenie dowodowe. Dowodami, które mogą pomóc w ustaleniu stanu faktycznego sprawy mogą być również m.in. publikacje, dokumenty potwierdzające okoliczność skierowania do pracy przymusowej (w przypadku osób, które po pobycie w obozie w Pruszkowie były wywiezione do pracy przymusowej) czy relacje np. składane do Muzeum Powstania Warszawskiego.

Jak szybko zostanie rozpatrzone mój wniosek?

O przyznaniu uprawnień kombatanckich z tytułu przebywania w obozie przejściowym w Pruszkowie orzeka w drodze decyzji administracyjnej szef UdsKIOR na podstawie udokumentowanego wniosku zainteresowanej osoby. Czas rozpatrywania wniosku zależy od prawidłowości jego przygotowania. Jeżeli wniosek jest kompletny, tj.: podane są w nim dane osobowe wnioskodaw-

cy, szczegółowy opis represji, wniosek jest podpisany i załączone są do niego dokumenty potwierdzające pobyt w obozie przejściowym w Pruszkowie, wówczas wniosek jest rozpatrywany niezwłocznie. Jeśli natomiast wniosek jest niekompletny, zawiera braki formalne, np. brak podpisu albo nie są do niego załączone dowody potwierdzające doznaną represję, wówczas podejmujemy działania konieczne do uzupełnienia przez wnioskodawcę niezbędnych informacji i pozyskania dowodów. W takim przypadku rozpatrzenie wniosku o przyznanie uprawnień kombatanckich trwa dłużej.

Gdzie mam zwrócić się o pomoc?

Jeżeli przy przygotowywaniu wniosku napotkacie Państwo problemy, prosimy o kontakt osobisty lub telefoniczny z Punktem Informacyjnym Urzędu (Pokój N041 wejście od ul. Żurawiej 3/5). W związku z trwającą epidemią koronawirusa rekomendujemy Państwu minimalizowanie kontaktów osobistych oraz korzystanie z możliwości kontaktu telefonicznego – 22 276 77 77 i mailowego – info@kombatanci.gov.pl.

Dla ułatwienia kontaktu udostępnione są dla Państwa dodatkowe numery telefonów: 22 276-77-48, 22 276-77-72, 22 276-77-46, 22 276-77-73, 22 276-77-51, 22 276-77-39, 22 270-72-07, 22 276-77-79.

nieżna na leczenie uzdrowskowe może być udzielona wyłącznie do wysokości maksymalnej kwoty wynikającej z powyższej tabeli.

11. Możliwe jest udzielenie pomocy pieniężnej na koszt pobytu osoby sprawującej opiekę nad osobą uprawnioną (zwanej dalej „opiekunem”) w trakcie leczenia uzdrowskowego, wyłącznie wówczas jeśli wymaga tego stan zdrowia wnioskującego, potwierdzony stosowną dokumentacją medyczną. Maksymalna kwota dofinansowania pobytu opiekuna może wynieść do 2500 zł brutto.

12. Celem uzyskania pomocy pieniężnej na koszt pobytu opiekuna w szczególności należy przedstawić:

a. orzeczenie o I grupie inwalidzkiej, o niezdolności do samodzielnej egzystencji, całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji lub o II grupie inwalidzkiej wraz z orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, bądź

b. orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności potwierdzające konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznym ograniczeniem możliwości samodzielnej egzystencji.

c. dokumentów, o których mowa w ppkt. a) i b) nie muszą przedstawiać osoby, które ukończyły 75 rok życia.

13. Dokumenty, o których mowa w pkt. 12 oraz w pkt. 3, mogą być złożone w formie kopii, z wyjątkiem sytuacji, gdy organ powołał wątpliwość co do ich prawdziwości. W takiej sytuacji wnioskodawca będzie zobowiązany przedstawić oryginał dokumentu lub jego kopię potwierdzoną za zgodność z oryginałem.

14. Pomoc pieniężna na leczenie uzdrowskowe jest przekazywana przelewem na nr rachunku bankowego placówki, która będzie realizować zaplanowane leczenie uzdrowskowe wskazany na fakturze pro forma, kosztorysie lub potwierdzeniu dokonania rezerwacji. Urząd nie przelewa zaliczek.

15. Pomoc pieniężna udzielana na leczenie uzdrowskowe jest przyznawana na podstawie kompetencji szefa Urzędu określonych w art. 19b ust. 1 i art. 19d ustawy o kombatantach, art. 5a ust. 10 i 5a ust. 13 ustawy o osobach deportowanych, art. 7a ust. 10 i 7a ust. 13 ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach uranu

i batalionach budowlanych oraz art. 10a ust. 10 i art. 10a ust. 13 ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych i nie wyklucza możliwości ubiegania się o przyznanie pomocy pieniężnej na zasadach określonych w ww. ustawach.

16. Korzystanie z leczenia w ramach NFZ lub PCPR/PFRON nie wyklucza możliwości ubiegania się o przyznanie pomocy pieniężnej na leczenie uzdrowskowe w ramach niniejszego Programu ze środków budżetowych będących w dyspozycji Szefa Urzędu.

17. Pomoc pieniężna udzielana w ramach Programu nie może być przeznaczona na leczenie uzdrowskowe albo rehabilitację uzdrowskową realizowane w ramach NFZ lub PCPR/PFRON.

18. Pomoc pieniężna na leczenie uzdrowskowe w ramach Programu może być przyznana raz w roku.

W przypadku pytań lub wątpliwości prosimy o kontakt pod numerem tel. (22) 276-77-77 lub adresem e-mail: info@kombatanci.gov.pl

Program obowiązuje od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r., bądź do wyczerpania środków przeznaczonych na jego realizację.